JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
NIAL FENNELLY
4 päivänä huhtikuuta 2000 *

1. Nyt käsiteltävänä oleva ennakkoratkaisupyyntö koskee arvonlisäverovähennysten laskemista veroista, joita peritään sellaisten sekamuotoisten holdingyhtiöiden tarjoamista hallinnollisista ja teknisen avun palveluista, jotka sekä omistavat osakkeita että tarjoavat arvonlisäverollisia palveluja tytäryhtiöilleen. Vähentävätkö tytäryhtiöiden maksamat osingot vähennyksiä suhteellisesti? Kaikki huomautuksia yhteisöjen tuomioistuimelle esittäneet tahot pyytävät itse asiassa selvennystä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Polysar [1] omaksumaan hieman ongelmalliseen näkemykseen siitä, että muiden yritysten osuuksien hankkiminen katsotaan taloudelliseksi toiminnaksi, "jos osuuden hallintaan liittyy suora tai välillinen osallistuminen osakkuusyhtiöiden hallintoon".

I Tosiseikat

2. Floridienne SA ja Berginvest SA (jäljempänä kantajat) ovat teollista toimintaa harjoittavia holdingyhtiöitä. [2] Osakkeiden omistuksen lisäksi kantajat osallistuvat tytäryhtiöidensä hallintoon tarjoamalla tytäryhtiöilleen arvonlisäverollisia palveluja, kuten hallinto-, tietotekniikka-, kirjanpito- ja neuvontapalveluja. Kantajien yhteisöjen tuomioistuimelle esittämistä tiedoista, joita ei ole kiistetty, näyttäisi käyvän ilmi, että näitä palveluja tarjottiin kyseisenä ajanjaksona myös entisille tytäryhtiöille ja joillekin muille yhtiöille, joiden kanssa yhtymä kävi kauppaa. Lisäksi kantajat ovat myöntäneet tiettyjä rahasummia lainoina tytäryhtiöille tai joillekin niistä, mutta eivät ilmeisesti muille yhtiöille. Tämän perusteella kantajat saavat osinkoja osakkeistaan ja korkotuloja lainoistaan. Ne ovat väittäneet, että niillä on oikeus vähentää kokonaisuudessaan tytäryhtiöille tarjottavien palvelujen yhteydessä perittävästä (myynteihin sisältyvästä) arvonlisäverosta niiden (ostoihin sisältyvä) arvonlisävero, jonka ne ovat maksaneet hankkimiensa tavaroiden ja palvelujen hinnassa.

3. Tournain ja Verviers'n arvonlisäveroviranomaiset velvoittivat määräyksin Floridienne-yhtiön maksamaan jälkikäteen arvonlisäveroa 13 812 839 Belgian frangia (BEF) ja Berginvest-yhtiön maksamaan 17 598 876 BEF. Veroviranomaiset väittävät, että vähennyksiä voidaan tehdä asianmukaisesti ainoastaan siitä osuudesta, jota arvonlisäverollisista palveluista saatavat tulot edustavat kantajien tarjoamista verollisista palveluista saatavasta koko-

* Alkuperäinen kieli: englanti.

1 — Ks. asia C-60/90, Polysar Investments Netherlands, tuomio 20.6.1991 (Kok. 1991, s. I-3111, jäljempänä asia Polysar; Kok. Ep. XI, s. 239).

2 — Kyseisenä aikana Floridienne oli konserniin kuuluva holdingyhtiö, kun taas Floridiennen tytäryhtiö Berginvest johti yhtymän muovialan alaryhmää.

naisliikevaihdosta, johon on lisätty osinkoja korkotulot. Kantajat ovat nostaneet kanteen näiden määräysten kumoamiseksi sekä vahingonkorvauksen saamiseksi, ja tämän perusteella Tribunal de première instance de Tournai (Belgia, jäljempänä kansallinen tuomioistuin) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko osingot ja lainojen korot jätettävä pois vähennyksen suhdeluvun muodostavan murtoluvun nimittäjästä siinäkin tapauksessa, että osinkoja ja korkoja saava yhtiö osallistuu kyseisiä osinkoja ja korkoja maksavien yhtiöiden hallintoon muulla tavoin kuin toteuttamalla osakkeenomistajan tai yhtiömiehen oikeuksiaan?"

4. Kansallinen tuomioistuin on kuvannut kantajien osallistumista tytäryhtiöiden hallintoon seuraavasti:

"Ne harjoittavat muuta toimintaa tytäryhtiöidensä lukuun, kuten tarjoavat hallintoja teknistä apua, rahoitusta ja neuvontaa, ja ne osallistuvat suoraan tytäryhtiöidensä hallintoon siten, että jotkut niiden johtajista ovat näiden yhtiöiden hallituksissa. Tarjotessaan palveluja tytäryhtiöilleen kantajat suorittavat verollisia liiketoimia, mikä antaa oikeuden vähentää hankkimiensa palvelujen yhteydessä maksettu (ostoihin sisältyvä) vero".

II Asian arviointi

i) *Osinkotulot*

5. Vaikka tosiseikkojen selvittäminen on yksinomaan kansallisen tuomioistuimen asia, on tärkeää huomauttaa heti alkuun, että ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen tosiseikkojen perusteella näyttäisi siltä, että kantajien ja niiden tytäryhtiöiden suhteeseen sovelletaan objektiivisia oikeustoimia, kuten palvelujen tarjoamista ja tytäryhtiöiden hallituksissa toimivien johtajien nimittämistä koskevia sopimuksia.

6. Kantajat väittävät, että osinko- ja korkotulot ovat vain sijoituksen tuottoa eikä kyseessä ole yhteisön arvonlisäveron soveltamisalaan kuuluva "taloudellinen toiminta". Kantajat ovat sitä mieltä, ettei näitä tuloja pidä tämän vuoksi ottaa huomioon laskettaessa sallittuja vähennyksiä. Belgian hallitus, joka on eri mieltä asiassa, perustaa kantansa pääasiallisesti siihen, että kantajat osallistuvat tytäryhtiöidensä hallintoon. Tämä toiminta on omiaan muuttamaan tulojen luonteen talou-

dellisesta toiminnasta saatavaksi tuotoksi, joka on periaatteessa arvonlisäveron alaista toimintaa, mutta joka on siitä vapautettu kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan mukaisesti. [3] Jotta neutraalisuusperiaate ei vaarantuisi, osingot on sisällytettävä ainakin osittain asianomaiseen nimittäjään. Suullisessa käsittelyssä kantajien asianajaja kiisti kansallisen tuomioistuimen päätyneen mihinkään lopulliseen ratkaisuun sen osalta, olivatko kantajat osallistuneet tytäryhtiöiden hallintoon muuten kuin tarjoamalla verollisia palveluja tai käyttämällä osakkeenomistajien nimitysvaltaa. Toissijaisesti asianajaja kiisti Belgian hallituksen näkemyksen, jonka mukaan osinkoja voitaisiin pitää korvauksena verollisesta toiminnasta, joka kuitenkin oli vapautettu verosta kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan mukaisesti. [4]

7. On tarkasteltava kuudennen arvonlisäverodirektiivin keskeisiä, asiaan liittyviä säännöksiä. [5]

8. Tässä asiassa keskeinen ongelma on taloudellisen toiminnan käsite. Kuten kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklasta käy ilmi, tämä termi määrittää yhteisön arvonlisäverojärjestelmän soveltamisalan. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "verovelvollinen" tarkoittaa "jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta". Direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa säädetään edelleen seuraavaa:

"Edellä 1 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa on kaikki tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava. *Taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa*" (kursivointi tässä).

Lisäksi direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa todetaan, että jäsenvaltiot "voivat pitää verovelvollisena myös jokaista, joka satunnaisesti suorittaa 2 kohdassa tarkoitettuun toimintaan liittyviä liiketoimia — — " ja erityisesti mainitaan joitakin

3 — Tässä säännöksessä, siltä osin kuin sillä on merkitystä nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, säädetään, että jäsenvaltioiden on vapautettava arvonlisäverosta "liiketoimet, mukaan lukien välitys mutta lukuun ottamatta hallintoa ja tallessapitoa, jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita".

4 — Asianajajan mielestä osinkotuloja ei voitu rinnastaa kyseisessä säännöksessä tarkoitettuihin "liiketoimiin, mukaan lukien välitys — — jotka koskevat osakkeita".

5 — Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annettu kuudes neuvoston direktiivi 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1).

rakennuksiin ja rakennusmaahan liittyviä liiketoimia.

9. Arvonlisäveron soveltamisalan rajaaminen "taloudelliseen toimintaan" tarkoittaa selkeimmän mahdollisen esimerkin valossa sitä, että henkilön, joka harjoittaa kauppaa tai ammattia omalla nimellään, on pidettävä yksityisasiat ja liiketoiminta erillään. Hän ei voi tehdä arvonlisäverovähennyksiä yksityisostoistaan. Kun hän ohjaa liiketoimintaan liittyviä tavaroita tai palveluja yksityiseen käyttöönsä, hänen on maksettava niistä arvonlisäveroa. [6]

10. Lisäksi on syytä todeta, kuten käy ilmi myös yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, johon kantajat erityisesti viittaavat, että taloudellisen toiminnan käsitteeseen ei sisälly tuottojen saaminen pelkistä sijoituksista, kuten osakkeista tai joukkovelkakirjoista.

11. Asiassa Polysar yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi oli saatettu holdingyhtiön kanne, jonka mukaan sen osakeomistukseen perustuvia osinkoja oli pidettävä arvonlisäverotuksen kannalta taloudellisesta toiminnasta saatuna tulona. Yhteisöjen tuomioistuin vetosi asiassa C-186/89, Van Tiem, [7] esittämäänsä kantaan arvonlisäveron laajasta soveltamisalasta ja totesi, että "edellä mainitusta oikeuskäytännöstä ei kuitenkaan seuraa, että osuuksien pelkkää hankkimista tai omistusta olisi pidettävä kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana, jonka perusteella toiminnan harjoittaja on verovelvollinen". [8] Yhteisöjen tuomioistuin selitti asiassa Van Tiem esitetyn periaatteen tällaista tulkintaa seuraavasti: [9]

"Pääomasijoitusten tekeminen muihin yrityksiin ei sinänsä merkitse omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluonteisessa tulonsaantitarkoituksessa, koska *pääomasijoituksen mahdollisesti tuottama osinko on ainoastaan omaisuuden omistamisen tulos.*"

12. Yhteisöjen tuomioistuin ilmaisi saman asian vieläkin selvemmin asiassa Wellcome Trust. Sen kanta oli sama yleishyödyllistä toimintaa harjoittavan säätiön erityisen tuottoisan sijoitustoiminnan osalta, joka koostui "olennaisilta osiltaan osakkeiden ja muiden arvopaperien hankinnasta ja luovutuksesta, joilla pyritään maksimoimaan — — osinkoja ja tuottoja". [10] Asiassa Harnas & Helm [11] yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että "pelkkää joukkovelkakirjojen

6 — Ks. kuudennen arvonlisäverodirektiivin 5 artiklan 2 kohta ja 6 artiklan 2 kohta, joita tarkasteltiin hiljattain asiassa C-48/97, Kuwait Petroleum, tuomio 27.4.1999 (Kok. 1999, s. I-2323).

7 — Kok. 1990, s. I-4363.

8 — Edellä alaviitteessä 1 mainittu asia Polysar, tuomion 13 kohta.

9 — Edellä alaviitteessä 1 mainittu asia Polysar, tuomion 13 kohta (kursivointi tässä).

10 — Asia C-155/94, Wellcome Trust v. Commissioners of Customs and Excise, tuomio 20.6.1996 (Kok. 1996, s. I-3013, 34 kohta; jäljempänä Wellcome Trust).

11 — Asia C-80/95, Harnas & Helm v. Staatssecretaris van Financiën, tuomio 6.2.1997 (Kok. 1997, s. I-745; jäljempänä Harnas & Helm).

omistusoikeuden hankkimista ja hallussapitoa, mikä ei edistä muuta yrityksen toimintaa, sekä niistä johtuvaa tulojen saamista, ei ole pidettävä taloudellisena toimintana, joka antaisi näiden liiketoimien toteuttajalle verovelvollisen ominaisuuden". [12]

13. Missään näissä edellä mainituista tapauksista verovelvollinen ei ollut suorittanut verollisia liiketoimia. Kussakin tapauksessa veronmaksajat olivat pyytäneet verovelvollisen kohtelua sijoitustoimintansa takia, jotta ne voisivat vähentää ostoihin sisältyvän arvonlisäveron. Näin ollen arvonlisäverovähennysten suhteellisesta osuudesta ei syntynyt myöskään minkäänlaisia ongelmia, koska minkäänlaiset vähennykset eivät olleet mahdollisia.

14. Yhteisöjen tuomioistuimen oli otettava kantaa vähennyksen suhdeluvun laskemiseen asiassa Sofitam. [13] Vähennysjärjestelmällä on luonnollisestikin keskeinen merkitys yhteisön arvonlisäverojärjestelmässä. Sen tarkoituksena on varmistaa, että arvonlisäveron taloudellisen vastuun kantaa ainoastaan kuluttaja. Myyjillä on verovelvollisina oikeus vähentää heidän ostamiinsa tavaroihin ja palveluihin sisältyvä arvonlisävero niistä arvonlisäveroista, joita he maksavat veroviranomaisille verollisista liiketoimistaan, ja siirtää jäljelle jäävä osuus asiakkaiden maksetttavaksi tuotteen hinnassa. Tämä käy ilmi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17—20 artiklasta, joiden tarkoituksena on "vapauttaa myyjä täysin arvonlisäverosta, joka on maksettava tai maksettu taloudellisen toiminnan yhteydessä". [14]

15. Direktiivin 17 artiklan 1 kohdassa säädetään vähennysoikeuden yleisperiaatteesta. Direktiivin 17 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

"Jos tavarat ja palvelut käytetään verovelvollisen arvonlisäverollisiin liiketoimiin, verovelvollisella on oikeus vähentää siitä verosta, jonka maksamiseen hän on velvollinen:

a) arvonlisävero, joka on maksettava tai maksettu tavaroista ja palveluista, jotka verovelvolliselle on luovuttanut tai suorittanut tai luovuttaa tai suorittaa toinen verovelvollinen — — "

16. Näin ollen, jotta ostoihin sisältyvä arvonlisävero voitaisiin vähentää, sitä on pitänyt maksaa "verovelvollisen *arvonlisäverollisiin liiketoimiin*" *käytettävistä* tavaroista ja palveluista (kursivointi tässä). Tämä tärkeä ja tarpeellinen edellytys toimii ensisijaisena suodattimena väärinkäytöksiä vastaan ainakin silloin, kun ostot voidaan helposti yhdistää vastaaviin myynteihin.

12 — Edellä alaviitteessä 11 mainittu asia, tuomion 20 kohta.

13 — Asia C-333/91, Sofitam v. Ministre Chargé du Budget, tuomio 22.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3513; jäljempänä Sofitam).

14 — Asia 268/83, Rompelman (Kok. 1985, s. 655, tuomion 19 kohta, jäljempänä asia Rompelman; Kok. Ep. VIII, s. 85); asia 50/87, komissio v. Ranska (Kok. 1988, s. 4797, tuomion 15 kohta; Kok. Ep. IX, s. 615) ja edellä alaviitteessä 13 mainittu asia Sofitam, tuomion 10 kohta.

17. Nyt käsiteltävänä oleva asia liittyy kuitenkin välittömästi kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 5 kohdan ja 19 artiklan 1 kohdan tulkintaan. Direktiivin 17 artiklan 5 kohdan kahdessa ensimmäisessä kappaleessa säädetään seuraavaa:

"Sellaisten tavaroiden ja palvelujen osalta, joita verovelvollinen käyttää sekä 2 ja 3 kohdan mukaan vähennykseen oikeuttaviin liiketoimiin, että vähennykseen oikeuttamattomiin liiketoimiin, vähennys voidaan myöntää vain siitä arvonlisäveron osasta, joka vastaa ensin mainittujen liiketoimien suhteellista osuutta.

Tämä suhdeluku on laskettava 19 artiklan mukaisesti kaikista verovelvollisen suorittamista liiketoimista."

Direktiivin 19 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Edellä 17 artiklan 5 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu vähennyksen suhdeluku muodostuu murtoluvusta, jonka

— osoittaja on sellaisen vuotuisen liikevaihdon arvonlisäveroton kokonaismäärä, joka muodostuu 17 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaisesti arvonlisäveron vähentämiseen oikeuttavista liiketoimista,

— nimittäjä on sellaisen vuotuisen liikevaihdon arvonlisäveroton kokonaismäärä, joka muodostuu osoittajaan sisällytetyistä liiketoimista sekä liiketoimista, jotka eivät oikeuta arvonlisäveron vähentämiseen. Jäsenvaltiot voivat lisäksi sisällyttää nimittäjään muut kuin 11 artiklan A kohdan 1 alakohdan a alakohdassa tarkoitetut tukipalkkiot.

Suhdeluku on laskettava vuosiperusteella ja ilmaistava enintään seuraavaan suurempaan kokonaislukuun pyöristettynä prosenttilukuna."

18. Belgian hallitus väittää, että kantajien pitäisi saada tehdä vähennyksiä sellaisen suhdeluvun mukaan, jonka verollisten liiketoimien liikevaihto muodostaa heidän kokonaisliikevaihdostaan, johon sisältyvät tytäryhtiöistä saatavat osingot ja korkotulot. Komissio puolestaan on esittänyt kirjallisissa huomautuksissaan, että kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä ei ole säännöksiä siitä, miten direktiivin soveltamisalaan kuulumattomaan yksityiseen toimintaan liittyvät tulot otetaan huomioon, ja että jäsenvaltiot voivat näin ollen vapaasti päättää tällaiseen toimintaan liit-

tyviin ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen vähennyskelpoisuudesta.

19. Minä epäilen suuresti komission tulkintaa. Jos jäsenvaltiot päättäisivät sallia arvonlisäveron vähentämisen täysin yksityisestä toiminnasta, mikä johtaisi käytännössä suurimmassa osassa tapauksia veron palautukseen, arvonlisäverotulot voisivat olennaisesti vähetä, ja on muistettava, että näistä veroista pieni osa maksetaan yhteisön budjettiin. Tämä vapauttaisi kuluttajan arvonlisäveron maksamisesta, mikä taas olisi vastoin koko järjestelmän perusperiaatteita.[15] Mistään tällaisesta ei kuitenkaan ole kyse tässä tapauksessa.

20. Ensimmäinen osa vastauksesta Belgian valtion tämän asian kannalta merkityksellisempiin huomautuksiin ja kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen on löydettävissä asiassa Sofitam annetusta ratkaisusta. Käyttääkseni julkisasiamies Van Gervenin ratkaisuehdotuksessaan käyttämää ilmaisua, Sofitam oli "sekamuotoinen holdingyhtiö", kuten kantajat nyt käsiteltävänä olevassa asiassa.[16] Se sai tuloja osingoista ja verollisista liiketoimista. Ranskan hallitus oli samaa mieltä kuin Belgian hallitus tässä asiassa siitä, että Sofitamilla olisi oikeus vähentää "ainoastaan sellainen prosentuaalinen osuus, joka vastaa verollisten tulojen summan ja sellaisen vuosittaisten kokonaistulojen summan suhdetta, johon sisältyvät sen saamat osingot".[17] Asiassa Sofitam oli siis välittömästi kyse kuudennen arvonlisäverodirektiivin 19 artiklan 1 kohdan tulkinnasta. Toisin kuin nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, Sofitam ei ollut kuitenkaan millään tavoin osallistunut tytäryhtiöidensä hallinnointiin.[18] Kyseisessä asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että "koska osinkojen saaminen ei ole vastiketta taloudellisesta toiminnasta — — se ei kuulu arvonlisäveron soveltamisalaan — — [ja että] osakkeiden omistukseen perustuvat osingot jäävät vähennysoikeuden ulkopuolelle".[19] Yhteisöjen tuomioistuin jatkoi todeten seuraavaa:[20]

"Tämän vuoksi osingot on jätettävä kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 ja 19 artiklassa tarkoitetun vähennyksen suhdeluvun laskemisen ulkopuolelle, jotta arvolisäverojärjestelmän takaaman täysin neutraalin verotuksen tavoitetta ei vaarannettaisi".

Lopuksi yhteisöjen tuomioistuin totesi nimenomaisesti, että "sellaisen yrityksen saamat osingot, joka ei ole arvonlisäverovelvollinen kaikkien liiketoimiensa osalta, on jätettävä vähennyksen suhdeluvun las-

15 — Ks. edellä alaviitteessä 14 mainittu oikeuskäytäntö.

16 — Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen 12 kohta (kursivointi alkuperäisessä tekstissä). Yhteisöjen tuomioistuin kuvasi sitä yleisemmin "holdingyhtiöksi", ks. tuomion 3 kohta.

17 — Asia Sofitam, tuomion 3 kohta.

18 — Julkisasiamies Van Gerven totesi ratkaisuehdotuksensa 12 kohdassa, että "käytettävissä olevien tietojen mukaan osakesalkun hallinnoinnin lisäksi Sofitam harjoittaa muita, arvonlisäverollisia toimintoja".

19 — Tuomion 13 kohta.

20 — Tuomion 14 kohta.

kemisessa käytettävän nimittäjän ulkopuolelle". [21]

21. Mielestäni tällä perusteella tässä asiassa käsiteltävinä olevat osingot pitäisi myös jättää nimittäjän ulkopuolelle, jollei kantajien osallistuminen tytäryhtiöiden hallintoon aiheuta sitä, että 19 artiklan 1 kohtaa on tulkittava eri tavoin. Tämä erilaisen tulkinnan mahdollisuus onkin ratkaisevaa tässä asiassa. Asiassa Polysar yhteisöjen tuomioistuin lausui, ettei pelkän holdingyhtiön sijoitustoimintoja voitu pitää taloudellisena toimintana, ja totesi, että tilanne olisi toinen, "jos osuuden hallintaan liittyy suora tai välillinen osallistuminen osakkuusyhtiöiden hallintoon, eikä tällöin osallistumisena hallintoon pidetä niiden oikeuksien käyttämistä, joita osuuksien omistajalla on osakkeenomistajana". [22]

22. Edellisessä kohdassa tarkasteltu tilanne ei noussut esiin asiassa Polysar tai muissa myöhemmin käsitellyissä asioissa. [23] Yhteisöjen tuomioistuin mainitsi asioissa Wellcome Trust ja Harnas & Helm annetuissa tuomioissa viitaten kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohtaan, että "liiketoimet, jotka toteutetaan arvopaperinvälitystä koskevana liiketoimintana tai joiden tarkoituksena on osallistua suoraan tai epäsuorasti niiden yhtiöiden hallintoon, joiden osakkeita on hankittu", voivat kuulua arvonlisäveron soveltamisalaan. Viimeksi mainitussa asiassa yhteisöjen tuomioistuin lisäsi, että tällaiset liiketoimet saattavat olla "verollisen toiminnan suoraa, pysyvää ja välttämätöntä jatkamista". [24] Kummassakin asiassa yhteisöjen tuomioistuin lainasi lausuntojaan asiassa Polysar niitä mitenkään kommentoimatta.

23. Se, miten yhteisöjen tuomioistuin on muotoillut asian, eli viittaukset verollisen toiminnan laajennuksiin, viittaa oikeastaan siihen, että yhteisöjen tuomioistuimella oli mielessään asiassa Régie dauphinoise-Cabinet A. Forest vastaan Ministre du budget antamansa tuomio. [25] Régie dauphinoise toimi kiinteän omaisuuden hallinnon alalla. Se hoiti vuokrakiinteistöjen hallintoa omistajien lukuun ja toimi kiinteistöjen isännöitsijänä. Se sai omistajilta maksuennakkoja, jotka maksettiin Régie dauphinoisen hallinnassa olleelle pankkitilille, ja se sijoitti nämä varat erilaisiin rahoituslaitoksiin omaan lukuunsa. Régie dauphinoisesta tuli ilmeisesti kuitenkin sijoitettujen rahasummien omistaja, ja sillä oli oikeus pitää sijoituksista saatu korko, vaikkakin se oli sopimuksen perusteella velvollinen maksamaan takaisin alun perin saadut rahasummat. Kuten kantajat totesivat suullisessa käsittelyssä, Régie dauphinoisen palkkio lisäsijoitustoiminnasta rajoittui näin ollen todellisuudessa vain saatuihin korkoihin.

24. Yhteisöjen tuomioistuin oli sitä mieltä, että Régie dauphinoisen rahoituslaitoksissa

21 — Tuomion 15 kohta.

22 — Tuomion 14 kohta. Tätä lausumaa lainattiin asiassa Sofitam annetun tuomion 12 kohdassa.

23 — Ks. asian Sofitam osalta edellä 20 kohdassa esitetty tarkastelu sekä siihen liittyvä alaviite 16.

24 — Asiassa Wellcome Trust annetun tuomion 35 kohta ja asiassa Harnas & Helm annetun tuomion 16 kohta.

25 — Asia C-306/94 (Kok. 1996, s. I-3695, jäljempänä asia Régie dauphinoise).

toteuttamia sijoituksia voitiin pitää "rahoituslaitoksille suoritettuina palveluina, jotka muodostuvat rahan lainaamisesta tietyksi ajaksi, mistä se saa korkoina asianmukaisen korvauksen",[26] ja lisäksi, että "toisin kuin holdingyhtiön saamat osingot — korkoja, joita kiinteistöjen isännöintiyritys saa kiinteistön osakkaiden ja vuokralaisten maksamien rahojen sijoittamisesta omaan lukuunsa, ei voida sulkea arvonlisäveron soveltamisalan ulkopuolelle, koska korkojen maksaminen ei ole seurausta pelkästä omaisuuden omistamisesta, vaan se on vastike pääoman luovuttamisesta kolmannen käyttöön".[27] Yhteisöjen tuomioistuin erotteli kuitenkin huolellisesti toisistaan Régie dauphinoisen kaltaisten yritysten toiminnan ja sellaisen "isännöintiyrityksen pankkisijoitukset", joka ei "ole verovelvollinen".[28] Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa:[29]

"nyt käsiteltävänä olevassa pääasiassa isännöintiyrityksen saamat korot sellaisten summien sijoittamisesta, jotka se saa asiakkailtaan näiden kiinteistöjen hallinnoinnin yhteydessä, *ovat verollisen liiketoiminnan välitön, pysyvä ja välttämätön seuraus*, niin että isännöintiyritys toimii verovelvollisena tällaisen sijoituksen tehdessään".

25. Tässä vaiheessa on syytä todeta, että yhteisöjen tuomioistuin katsoo, että kahdenlaiset tilanteet saattavat tulla kyseeseen asiassa Polysar annetussa tuomiossa lausutun mukaisesti: osakkeiden vaihdantaan liittyvät toimet ja omaisuuden aktiivinen hallinnointi. Kumpaakin näistä voidaan itsenäisesti perustella viittaamalla kuudenteen arvonlisäverodirektiiviin. Osakkeita koskevia liiketoimia koskee nimenomainen poikkeus (direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohta, jota on lainattu edellä alaviitteessä 3), kun taas direktiivin 4 artiklan 2 kohta kattaa "aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämisen". Asiassa Polysar antamassaan ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Van Gerven teki selvän eron jälkimmäisen toiminnan ja yksinkertaisen sijoitustoiminnan välillä todetessaan, että asioissa Rompelman ja Van Tiem "ei ollut kyse ainoastaan sijoituksista eli omaisuuden hankinnasta — — vaan myös siitä, että tämä omaisuus oli *annettu* kolmannen osapuolen *käytettäväksi* vastiketta vastaan" (asiassa Rompelman vuokraamalla asunto ja asiassa Van Tiem antamalla rakennusoikeus maa-alueeseen).[30] Tämän jälkeen julkisasiamies erotteli toisistaan toisaalta pelkän omaisuuden hankinnan ja toisaalta sen antamisen käytettäväksi, jotta voidaan selvittää, onko tätä omaisuutta hyödynnetty taloudellisesti arvonlisäverotuksessa tarkoitetulla tavalla.[31] Julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen osa, jolla on erityisesti merkitystä tämän asian ratkaisun kannalta, valaisee myös asiassa Polysar annetun tuomion asianmukaista tulkintaa ja se on syytä esittää kokonaisuudessaan:[32]

"On vielä ratkaistava kysymys siitä, voidaanko verovelvollisuus johtaa holdingyhtiön muusta toiminnasta. Kansallinen

26 — Tuomion 16 kohta.

27 — Tuomion 17 kohta.

28 — Tuomion 18 kohta.

29 — Tuomion 18 kohta (kursivointi tässä).

30 — Edellä alaviitteessä 1 mainittu asia Polysar, ratkaisuehdotuksen 5 kohta (kursivointi alkuperäisessä tekstissä).

31 — Edellä alaviitteessä 30 tarkoitettu ratkaisuehdotuksen kohta.

32 — Julkisasiamies Van Gervenin ratkaisuehdotuksen 6 kohta.

tuomioistuin on todennut, että Polysarin toiminta liittyy ainoastaan tytäryhtiöiden osakkeiden omistukseen. Minusta vaikuttaa siltä, että tällaista toimintaa, jota harjoitetaan osakkeenomistajien oikeuksien toteuttamiseksi, ei voida pitää direktiivissä tarkoitettuna 'taloudellisena toimintana'. Tällaisten oikeuksien käyttämiseen kuuluu muun muassa tytäryhtiön yhtiökokoukseen osallistuminen, äänioikeuden käyttäminen kokouksessa ja mahdollisuus vaikuttaa tällä tavoin yhtiön toimintasuunnitelmiin ja tarvittaessa osallistuminen yhtiön johtajien tai toimihenkilöiden nimityspäätöksiin tai päätöksiin tytäryhtiön voiton jakamisesta sekä tytäryhtiön antamien osinkojen vastaanottaminen tai osakkeenomistajien etu- tai optio-oikeuksien käyttäminen.

Holdingyhtiön muiden yhtiöiden osakkeenomistajana harjoittamien edellä mainittujen toimintojen lisäksi on toimintoja, joita se, kuten muutkin yhtiöt, harjoittaa toimielintensä välityksellä ja joita, siltä osin kuin ne toteutetaan yhtiön puitteissa (suhteessa osakkeenomistajiin ja yhtiön toimielimiin), ei voida myöskään pitää kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä tarkoitettuna 'taloudellisena toimintana'. Näihin toimintoihin kuuluu holdingyhtiön hallinto, vuosittainen tilinpäätös, yhtiökokouksen järjestäminen, päätös holdingyhtiön voiton käyttämisestä ja osinkojen jakamisesta (ja mahdollisesti maksamisesta).

Mielestäni direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua itsenäisesti harjoitettua taloudellista toimintaa ei ole myöskään toiminta, jota holdingyhtiö tai sen nimissä toimivat henkilöt harjoittavat tytäryhtiön johtajana tai toimihenkilönä. Yhtiön johtaja tai toimihenkilö ei toimi omaan lukuunsa vaan ainoastaan tekee sitoumuksia (tytär)yhtiön puolesta, jonka puolesta hän toimii; toisin sanoen silloin kun hän toimii työnsä puolesta yhtiön nimissä, hän ei toimi itsenäisesti. Tältä osin hänen toimensa on rinnastettava sellaiseen työntekijään, joka kuudennen direktiivin 4 artiklan 4 kohdassa nimenomaisesti ilmaistuna 'ei toimi itsenäisesti'".

26. Edellä mainitusta seuraa, toisin kuin Belgian valtio esittää tässä asiassa, että ainoastaan se, että holdingyhtiö nimittää johtajia tai toimihenkilöitä ja jopa toimitusjohtajia tytäryhtiöön, ei muuta suhteen luonnetta arvonlisäverotuksen kannalta. Yleisesti ottaen voidaan sanoa, että holdingyhtiö ei käyttämällä osakkeenomistajan oikeuttaan "hyödynnä" osakeomistuksessaan "aineetonta omaisuutta" kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklassa tarkoitetulla tavalla. Kuten julkisasiamies Van Gerven totesi tällaisesta holdingyhtiöstä, "on toimintoja, joita se, kuten muutkin yhtiöt, harjoittaa toimielintensä välityksellä ja joita, siltä osin kuin

ne toteutetaan yhtiön puitteissa (suhteessa osakkeenomistajiin ja yhtiön toimielimiin), ei voida myöskään pitää — — taloudellisena toimintana". [33] Julkisasiamies ei kuitenkaan käsitellyt kansallisen tuomioistuimen implisiittisesti ehdottamaa näkemystä siitä, että johtamispalvelujen ja muiden palvelujen tarjoaminen tytäryhtiölle jopa osana verotettavia liiketoimia (ja luultavasti sopimussuhteen perusteella) johtaisi toisenlaiseen lopputulokseen. En usko, että asia on näin. Mielestäni julkisasiamies Van Gervenin huomautuksia, jotka koskevat toimimista työn puolesta yhtiön nimissä, voidaan soveltaa myös objektiivisiin sopimussuhteisiin, joista on kyse myös tässä tapauksessa emoyhtiön ja tytäryhtiön välillä.

27. Kantajat korostavat, että emoyhtiön saamien osinkojen pitäminen taloudellisena toimintana silloin, kun tämä tarjoaa sopimuksen mukaisia palveluja tytäryhtiöilleen, johtaa joihinkin järjenvastaisuuksiin. Vähennysten taso riippuisi tytäryhtiöiden kannattavuudesta. Yhtiöllä olisi täysi vähennysoikeus, jos voittoa ei syntyisi ja jopa jos osinkoja ei jaettaisi. Vähennysoikeus olisi pienempi silloin, kun jaettaisiin suurempia osinkoja. Tilanne olisi taas toinen, jos palveluja tarjoaisi erityisesti nimetty yhtymään kuuluva yhtiö. [34]

28. Voidaan todeta, että silloin kun yhtymärakennetta noudatetaan asianmukaisella tavalla, tytäryhtiön emoyhtiölle maksamia osinkoja ei pidetä taloudellisena toimintana. Asiassa Polysar käsiteltävänä olleeseen poikkeukseen liittynyt tilanne ei voi tosiasiallisesti syntyä silloin, kun emoyhtiö ei ole lainvastaisesti rikkonut yhtymään kuuluvien yhtiöiden erityistä yhtymärakennetta. Poikkeusta voidaan luonnollisestikin soveltaa tapauksiin, joissa yhtymärakennetta ei ole, eli silloin, kun riippumaton toimielin tai henkilö hyödyntää välittömästi omaisuutta.

29. Tältä osin voidaan todeta, että komissio on ilmoittanut kirjallisissa huomautuksissaan, että osinkojen voidaan katsoa muodostavan kuudennen arvonlisäverodirektiivin 11 artiklassa tarkoitetun vastikkeen emoyhtiön tytäryhtiölle tarjoamista palveluista. Osinkoja maksetaan samalla tavoin kaikista samantyyppisistä yhtiön osakkeista. Mielestäni on holdingyhtiön rakenteen vastaista pitää osinkojen maksamista komission tarkoittamana vastikkeena. Yhtiöoikeudessa katsotaan yleisesti, että osingoissa on kyse *voiton* jakamisesta

33 — Edellä alaviitteessä 32 mainitun ratkaisuehdotuksen 6 kohta.

34 — Kantajat toteavat kirjallisissa huomautuksissaan, että tammikuun 1. päivästä 1995 lähtien kyseisiä hallintopalveluja ovat tarjonneet erikoistuneet tytäryhtiöt. Lisäksi kantajien asianajaja korosti suullisessa käsittelyssä, ilman, että komissio tai Belgian valtio olisi kiistänyt sen, että joissakin jäsenvaltioissa ja erityisesti Yhdistyneessä kuningaskunnassa yhtymään kuuluvat yhtiöt voivat valita konsolidoidun arvonlisäverokohtelun, jolloin tässä asiassa käsiteltävänä olevaa tilannetta ei syntyisi, koska emoyhtiön ostoihin sisältyviä arvonlisäveroja tarkasteltaisiin osana yhtymän vähennyskelpoisia ostoja.

yhtiön osakkeenomistajille.[35] Yhteisöjen tuomioistuin totesikin asiassa Sofitam antamassaan tuomiossa, että "osingot eivät ole kuudennessa arvonlisäverodirektiivissä tarkoitetusta taloudellisesta toiminnasta saatavaa vastiketta".[36] Tilanne voisi olla toinen, jos siitä riippumatta, onko tytäryhtiö erillinen oikeushenkilö, enemmistöosakas on voinut käyttää osakeomistustaan ja siihen perustuvaa vaikutusvaltaansa tytäryhtiön johtamisessa saadakseen lisämaksua erillisistä tälle tytäryhtiölle tarjoamistaan verollisista palveluista. Mistään tällaisesta ei ole näyttöä tässä asiassa.

olisi evätä oikeus vähentää ostoihin sisältyvä arvonlisävero niihin välittömästi liittyvän myynnin yhteydessä maksetusta arvonlisäverosta. Koska tämä olisi seurauksena, jos muu kuin taloudellinen toiminta sisällytettäisiin kuudennen arvonlisäverodirektiivin 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun murtoluvun nimittäjään, ehdotan, ettei yhteisöjen tuomioistuin tulkitse direktiiviä tällä tavalla.

ii) *Lainojen korot*

30. Ratkaisevaa on se, että arvonlisäjärjestelmän perusperiaatteiden vastaista

31. Samaan johtopäätökseen ei välttämättä päädytä kantajien tytäryhtiöilleen myöntämistä lainoista saamien korkojen osalta. Kyseessä olevia lainoja ei välttämättä voida pitää luonteeltaan sellaisina sijoituksina kuin asiassa Harnas & Helm tarkastellut joukkovelkakirjat.[37] Kyseisessä asiassa Harnas & Helm -nimisellä yrityksellä oli asiaan liittyvänä ajankohtana kolmansissa maissa liikkeelle laskettuja osakkeita ja joukkovelkakirjoja, joista se sai osinkoja ja korkotuloja. Yhteisöjen tuomioistuin totesi seuraavaa: "Joukkovelkakirjatuotot johtuvat pelkästään korkojen saamiseen oikeuttavien joukkovelkakirjojen hallussapidosta" ja "näin saatuja korkoja ei voida pitää joukkovelkakirjojen hallussapitäjän liiketoimen tai taloudellisen toiminnan vastikkeena, koska korot johtuvat pelkäs-

35 — Esimerkiksi Irlannin lainsäädännössä vuoden 1983 yhtiölain muutosta koskevan lain (Companies Amendment Act) 45 §:n mukaan osinkoja voidaan jakaa ainoastaan yhtiön saamista voitoista, sikäli kuin sitä ei ole käytetty aikaisemmin osingonjakoon tai pääoman kasvattamiseen; voitosta vähennetään toteutuneet tappiot, sikäli kuin niitä ei ole aikaisemmin poistettu pääoman vähentämisen tai uudelleenjärjestelyn yhteydessä, toisin sanoen osinkoja voidaan jakaa nykyisestä tuloksesta tai aikaisemmasta, siirretystä tuloksesta, josta on vähennetty viimeksi tulleet tappiot tai siirretyt tappiot. Voittojen ja osinkojen välinen yhteys on taustalla myös yhtiöitä koskevassa yhteisön lainsäädännössä, kuten voidaan havaita yhtiöiden, joiden osakkeet on otettu arvopaperipörssin viralliselle pörssilistalle, säännöllisestä tiedonantovelvollisuudesta 15 päivänä helmikuuta 1982 annetusta neuvoston direktiivistä (EYVL L 48, s. 26). Direktiivin 5 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa: "Jos yhtiö on maksanut väliosinkoa tai ehdottaa sen maksamista, luvuista on käytävä ilmi katsauskauden tulos verojen jälkeen sekä maksettu tai maksettavaksi ehdotettu väliosinko."

36 — Mainittu edellä alaviitteessä 10, tuomion 13 kohta. Yhteisöjen tuomioistuin yhtyi toisin sanoen komission kyseisessä asiassa esittämiin huomautuksiin, joiden mukaan "osinkoja ei voida pitää vastikkeena — — arvonlisäverollisesta toiminnasta ja vielä vähemmän arvonlisäverosta vapautetusta toiminnasta"; ks. julkisasiamies Van Gervenin ratkaisuehdotuksen 13 kohta. Komissio hyväksyi suullisissa huomautuksissaan nyt käsiteltävänä olevassa asiassa, että olisi hyvin vaikeaa määrittää mitä osuutta osingoista voidaan pitää tällaisena vastikkeena.

37 — Mainittu edellä alaviitteessä 11.

tään näiden joukkovelkakirjojen omistamisesta". [38] Tässä tapauksessa ennakkoratkaisupyynnöstä ja asianosaisten huomautuksista käy kuitenkin ilmi, että kantajat antavat jatkuvaluonteisesti rahoitusta tytäryhtiöiden käteisvaratarpeen tyydyttämiseksi; tytäryhtiöillä ei useinkaan ole mahdollisuuksia saada itsenäisesti rahoitusta.

32. Belgian hallitus, jota komissio tuki suullisessa käsittelyssä, viittaa asiassa Régie dauphinoise annettuun tuomioon. [39] Kantajien lainaustoimintaa, jota se kuvasi suullisessa käsittelyssä yhtymän taloudellisiksi moottoreiksi, tulisi tarkastella kantajien tytäryhtiöille tarjoamista verollisista hallinnointipalveluista koostuvan liiketoiminnan laajentamisena. Kantajat kiistävät tämän ja väittävät pääasiallisesti, että lainatessaan rahaa he ainoastaan sijoittavat osinkoina saatuja rahasummia uudelleen yksityisen sijoittajan tavoin. Toissijaisesti he väittävät, että lainaustoimintaan käytetyt varat ovat ainoastaan osakeomistuksen liitännäistoimintaa, eikä siitä saatuja korkoja tule sisällyttää nimittäjään.

33. Asiassa Harnas & Helm holdingyhtiö oli antanut myös kaksi tavallista lainaa ulkopuolisille yhtiöille. Tosiseikoista ei käynyt ilmi, että lainaaminen olisi ollut muuta kuin satunnaista ja jopa harvinaista. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että lainananto tytäryhtiöille on kantajien jatkuvaluonteista liiketoimintaa. Näin ollen minusta vaikuttaa siltä, että se on lähempänä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Régie dauphinoise tarkastelemaa varojen hoitoa kuin asiassa Wellcome Trust kyseessä ollutta osakesalkun hoitoa. Pääasiallisesti tämän vuoksi Belgian hallitus on sitä mieltä, että toimintaa tulisi pitää taloudellisena.

34. Kuten julkisasiamies Lenz totesi, asiassa Régie dauphinoise sijoitettuja varoja piti kuitenkin hallussaan Régie dauphinoise "taloudellisen toimintansa perusteella". [40] Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa näyttäisi siltä, että jotkin ja mahdollisesti jopa kaikki kantajien lainaksi antamat varat olivat alun perin osinkotuloja. Asiaan Régie dauphinoise voidaan löytää yhtäläisyyksiä ainoastaan, jos kansallinen tuomioistuin toteaisi, että lainaustoimintaa rahoitettiin tuloista, jotka perustuivat kantajien verolliseen palvelutoimintaan. Olen samaa mieltä julkisasiamies VerLoren van Themaatin kanssa siitä, että sen ratkaisemiseksi, mitä on pidettävä taloudellisena toimintana "ratkaisevaa on kyseisen toiminnan *luonne*", [41] ja toistan

38 — Edellä alaviitteessä 11 mainitun tuomion 18 kohta.

39 — Mainittu edellä alaviitteessä 25.

40 — Asiassa Régie dauphinoise annetun ratkaisuehdotuksen 20 kohta.

41 — Ks. asiassa 89/81, Staatsecretaris van Financien v. Hong Kong Trade, tuomio 1.4.1982 (Kok. 1982, s. 1277, 1293) annettu ratkaisuehdotus (kursivointi alkuperäisessä tekstissä).

asiassa Harnas & Helm ilmaisemani näkemyksen seuraavasti: [42]

"Muodollisen rahoituksellisen tai kaupallisen luokittelun sijasta (eli tässä asiassa joukkovelkakirjan tai osakkeen hankkiminen ja hallussapito) huomio olisi kiinnitettävä niiden liiketoimien taloudelliseen ja kaupalliseen sisältöön, joiden väitetään olevan taloudellista toimintaa. Tästä seuraa mielestäni se, että henkilön, joka kantajan lailla on tekemisissä joukkovelkakirjojen kanssa, voidaan katsoa harjoittavan taloudellista toimintaa vain, jos hänellä on liiketoimintaa tai jos hän toimii kaupallisissa tarkoituksissa; tältä osin hänen on tarjottava palveluja asiakkailleen erotuksena siitä, että hän olisi pelkästään palvelujen käyttäjä."

35. Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa olen sitä mieltä, vaikkakin on myönnettävä, etten täysin varauksetta, että kantajien lainaustoiminta ei ole sisällöltään taloudellista tai kaupallista. Vain se seikka, että tytäryhtiöiden näkökulmasta näiden lainojen tarkoituksena on sen välttäminen, ettei niiden tarvitse ottaa lainaa rahoituslaitoksilta — näiden lainojen saaminen, kuten Belgian hallitus toteaa, usein evätään sen vuoksi, etteivät teollista toimintaa harjoittaviin holdingyhtiöihin kuuluvat tytäryhtiöt voi antaa riittäviä riippumattomia vakuuksia — ei riitä tekemään kantajien toiminnasta kaupallista. Toisin sanoen vaikka rahoituksellisesti pankin lainaustoiminta ja kantajien tytäryhtiöilleen antamat lainat eroaisivat vain vähän, niiden perustana olevan toiminnan taloudellinen luonne on erilainen. Sitä voidaan verrata osingon saamiseen johtavan toiminnan ja vuokran maksamisen väliseen eroon, johon viittasin asiassa Harnas & Helm antamassani ratkaisuehdotuksessa. [43] Mielestäni Harnas & Helmin lainaustoiminta, huolimatta siitä, että sitä selvästikin harjoitettiin ainoastaan satunnaisesti, oli kuitenkin luonteeltaan taloudellisempaa, koska toisin kuin kantajat tässä asiassa, se antoi lainoja kolmansille osapuolille.

36. Epäröintini tällaisen ratkaisuehdotuksen antamisessa juontaa juurensa kuudennen arvonlisäverodirektiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 1 alakohdassa olevasta nimenomaisesta poikkeusmahdollisuudesta, jonka mukaan arvonlisäverosta on vapautettu sellaiset liiketoimet kuin "luottojen myöntäminen ja välitys sekä luotonantajan harjoittama luoton hallinta". Tämä osoittaa mielestäni selvästi, että tällaista toimintaa, kun sitä harjoitetaan liiketoimintana, on pidettävä taloudellisena toimintana. Olen kuitenkin sitä mieltä, että jotta tällaista lainaustoimintaa voitaisiin harjoittaa arvonlisäverotuksessa tarkoitetulla tavalla taloudelliselta pohjalta, luotonantajan on harjoitettava kyseistä toimintaa jatkuvaluonteisesti, mikä edellytys täyttyy tässä asiassa, mutta myös kaupallisessa tarkoituksessa, mistä taas tässä mielestäni ei ole kyse, koska

42 — Ratkaisuehdotuksen 24 kohta.

43 — Edellä alaviitteessä 42 mainitun ratkaisuehdotuksen 30 kohta.

rahaa lainattiin samaan yhtymään kuuluville tytäryhtiöille, jotta ne voisivat harjoittaa liiketoimintaansa suhteessa kolmansiin. Erityisesti siitä syystä, että kyseiset lainat annettiin yhtymän sisäisesti, on selvää, että kantajien lainaustoiminnassa ei ole kyse heidän verollisten palvelujen tarjoamiseen liittyvän liiketoimintansa laajennuksesta, vaan heidän verotuksen ulkopuolelle jäävän sijoitustoimintansa laajentamisesta.

iii) *Yleiset johtopäätökset*

37. Edellä esitetyn perusteella esitän, että osakkeista saatavat osingot jätettäisiin kuudennen arvonlisäverodirektiivin 19 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun vähennyksen suhdeluvun laskemisessa käytetyn murtoluvun nimittäjän ulkopuolelle. Samoin yhtymän sisäisistä lainoista, vaikka niitä annettaisiin jatkuvaluonteisesti, saatu korko olisi myös jätettävä ulkopuolelle, ensinnäkin jos näitä lainoja myönnetään pikemminkin osingoista saaduista varoista kuin erillisestä verollisesta toiminnasta saatavista tuloista ja toiseksi jos niitä annetaan ainoastaan tytäryhtiöille.

38. Tämän seurauksena, sikäli kuin on kyse kuudennen arvonlisäverodirektiivin 19 artiklan 1 kohdasta, ei kuitenkaan välttämättä ole se, että kantajat voisivat vähentää kaikki ostoihin sisältyvät arvonlisäverot. Vaikka kantajat väittävät toisin, jos kansallinen tuomioistuin on vakuuttunut siitä, että sellainen osa näistä ostoista, joka ei ole täysin merkityksetön, liittyy kantajien verotuksen ulkopuolelle jäävään osakeomistukseen ja lainaustoimintaan, kuudennen arvonlisäverodirektiivin 17 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua vähennysoikeutta ei synny. Verovelvollinen voi vähentää ainoastaan sen osan ostoihin sisältyvistä veroista, joka liittyy asianmukaisesti tämän taloudelliseen toimintaan.[44] Verovelvollisen on kuudennen arvonlisäverodirektiivin 22 artiklan 2 kohdan mukaisesti "pidettävä riittävän yksityiskohtaista kirjanpitoa arvonlisäveron soveltamisen ja veroviranomaisen suorittaman tarkastuksen mahdollistamiseksi" kun taas 22 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että "verovelvollisen on tehtävä ilmoitus jäsenvaltion vahvistamassa määräajassa" eikä tämä määräaika "saa olla pitempi kuin kaksi kuukautta kunkin verokauden päättymisestä"; jäsenvaltiot vahvistavat verokauden, "joka ei kuitenkaan saa olla yhtä vuotta pidempi. Verovelvollisen, joka haluaa käyttää verovähennysoikeuttaan silloin, kun osa sen ostoihin sisältyvistä arvonlisäveroista saattaa liittyä verotuksen ulkopuolelle jäävään toimintaan, on osoitettava toimivaltaisia veroviranomaisia tyydyttävällä tavalla sellaisten ostojen osuus, joiden se väittää liittyvän verollisiin liiketoimiin ja jotka ovat siten vähennettävissä.

39. Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 19 artiklan 1 kohtaa ei voida kuitenkaan soveltaa. Sitä voidaan soveltaa ainoastaan

44 — Ks. tämän ratkaisuehdotuksen 16 kohta sekä asiassa Harnas & Helm antamani ratkaisuehdotuksen 53 kohta.

sellaisissa tapauksissa, joissa verollinen, mutta verosta vapautettu toiminta sekoittuu verolliseen toimintaan, koska muutoin, kuten tässä tapauksessa, jossa kantajat harjoittavat mielestäni ainoastaan verollista ja verotuksen ulkopuolelle jäävää toimintaa, kyseisessä säädöksessä tarkoitetun murtoluvun osoittajan ja nimittäjän välillä ei olisi mitään eroa. Näin ollen kansallisen tuomioistuimen on viimeisenä oikeusasteena ratkaistava se, missä määrin jotkin kantajien väittämät ostoihin liittyvät vähennyskelpoiset arvonlisäverot saattavat tosiasiallisesti liittyä niiden verotuksen ulkopuolelle jäävään osakkeenomistukseen ja niiden yhtymän sisäiseen lainaustoimintaan, ja todeta, että ne jäävät kantajien väittämän vähennysoikeuden ulkopuolelle.

III Ratkaisuehdotus

40. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi Tribunal de première instance de Tournain esittämään ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Osingot olisi aina jätettävä jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 19 artiklan 1 kohdassa säädetyn vähennyksen suhdeluvun laskemisessa käytetyn murtoluvun nimittäjän ulkopuolelle silloin, kun osakkeet omistavan yhtiön ja omistettavan yhtiön taloudellista suhdetta säännellään lainmukaisesti toteutetuin järjestelyin, myös sopimuksin, jotka koskevat palvelujen tarjoamista ja emoyhtiön oikeutta nimittää tytäryhtiön toiminnasta vastaavat henkilöt. Lisäksi silloin, kun yhtymään kuuluva yhtiö tarjoaa, vaikka jatkuvaluonteisestikin, lainarahoitusta muiden samaan yhtymään kuuluvien yhtiöiden lainatarpeen tyydyttämiseksi, tätä toimintaa ei ole pidettävä taloudellisena toimintana ja myös tällaisesta rahoituksesta saatava tulo olisi jätettävä murtoluvun nimittäjän ulkopuolelle.